

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.092/2015/3.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Németh és társa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Németh Jenő ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Varga Attila ügyvéd (által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Kaposvári Járásbíróságon 6.G.20.041/2014. számon indult és a Kaposvári Törvényszék által 3.Gf.21.514/2014/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 95.000 (kilencvenötezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

2010. május 17-én a felperes mint eladó és egy romániai székhelyű cég mint vevő termékértékesítési szerződést kötött 1.100 tonna exportképes takarmánybúza eladására, 2010. május 17-e és 2010. június 6-a közötti szállítási határidővel, 30.500 Ft/tonna egységáron. A felek egyebek mellett kikötötték, hogy a mennyiségi és minőségi átvétel a feladó telephelyén történik. A romániai cég kijelentette, hogy az árut Kaposváron vagonba rakatva, Romániába szállíttatja. Kötelezettséget vállalt arra, hogy a MÁV feladási jegyzékét bemutatja, annak másolatát aláírásával hitelesíti. Az aznap elszállítandó mennyiség vételárát a rakodás megkezdése előtt, készpénzben befizeti az eladó folyószámlájára. A felek rögzítették,

a rakodás csak ezután kezdődhet meg.

2010. május 17-én és május 18-án a romániai cég, összesen 499,53 tonna búza vételárát, általános forgalmi adó (a továbbiakban: Áfa) megfizetése nélkül átutalta a felperes részére, és közölte vele azoknak a járműveknek a rendszámát, amelyre az áru felrakható. A perben nem álló fuvarozót ténylegesen az alperes bízta meg a perbeli áru elszállítással. A romániai cég ugyanis a búzát nem szándékozott Romániába szállíttatni. Azt Magyarországon, az A Kft. részére értékesítette. Ez utóbbi cég - az alperessel 2010. május 13-án kötött adásvételi szerződés alapján - az alperesnek adta el a búzát. Az alperes az áruért Áfa-t is magába foglaló vételárát fizetett.

2010. május 17-e és 19-e között a fuvarozó által megbízott alfuvározók Barcsra szállították a búzát. Az áru betárolás után, onnét Horvátországba került elszállíttatásra.

A felperes - a romániai cég részére történt termékértékesítés mint Áfa alól mentes jogügylet után - nem fizetett adót. Utóbb azonban önrevíziót végezve, annak összegeként 3.809.000 Ft-ot befizetett az adóhatóság részére.

A felperes keresetével 3.809.000 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, kártérítés jogcímén. Előadta, hogy az alperes üzletkötői munkakört betöltő alkalmazottja együttműködött azokkal a személyekkel, akik ellen büntetőeljárás is indult csalás miatt, és akik olyan csalárd jogügyletek részt vevői voltak, amelyekkel megakadályozták, hogy a romániai cég a részére eladott perbeli és más szerződések alapján szerzett árut kiszállítsa Romániába. Ezzel a felperesnek Áfa fizetési kötelezettséget okoztak. A perbeli búza eladásából származó, Áfa megfizetése miatti többletkiadása a vagyonában csökkenést idézett elő. Állította, az alperesnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 348. § (1) bekezdése, a 339. § (1) bekezdése és a 344. § (1) bekezdése alapján fennáll a kártérítési kötelezettsége.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta annak jogalapját.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott. 3.809.000 Ft és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Úgy ítélte, az eljáró bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, abból levont jogi következtetése sem volt helytálló.

Tévesnek tartotta azt az elsőfokú ítéleti megállapítást, hogy a perbeli búza a felperes tulajdonában állt a jogvita eldöntése

szempontjából releváns időpontban. Véleménye szerint ugyanis, a felperes és a romániai cég között létrejött írásbeli megállapodás alapján - figyelemmel a Ptk. 365. § (1) bekezdésének az adásvételi szerződésre vonatkozó szabályaira is -, az említett külföldi cég megszerezte az áru tulajdonjogát. A másodfokú bíróság megállapította azonban azt is, hogy a vevő megszegte a búza külföldre szállíttatására vonatkozó szerződéses kötelezettségét. A törvényszék úgy ítélte, a felperes emiatt kártérítési igénnyel a vele szerződő féllel szemben léphet fel, a hibás teljesítésre vonatkozó, Ptk. 310. §-a alapján.

Az alperessel szemben igényt csak a szerződésen kívül okozott kártérítés szabályai szerint érvényesíthet. Ez azonban csak akkor lehet eredményes, ha bizonyítja a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt együttes feltételek fennállását. A másodfokú bíróság a perbeli bizonyítékok alapján úgy találta, hogy a felperesnek, ha keletkezett is kára, azt a romániai cég okozta. Annak szerződésszegő magatartásával áll okozati összefüggésben a felperesi Áfa fizetési kötelezettség.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérte.

Előadta, a támadott határozat a Ptk. 117. § (1) bekezdését, 118. § (1) bekezdését sérti. Állította, mind a romániai cég, mind az A Kft., mind az alperes rosszhiszemű volt, ezért nem szerezhettek tulajdonjogot a felperestől. A külföldi céggel, a közbeiktatott magyar céggel, majd az alperessel történt szerződéskötés lehetővé tette az Áfa csalást és az ebből származó haszonszerzést a cégek nevében eljáró személyek, köztük az alperes alkalmazottja számára. Hangsúlyozta, ez utóbb említettek tudtak egymás tevékenységéről, a felperest tévedésben tartották. A felperes szerint a cégek alattomosan szerezték meg a perbeli árut.

Hivatkozott arra is, az összepszerűségében nem vitatott kárát, a jogvitával érintett ügyletek részt vevői közösen okozták. Téves ezért a másodfokú bíróság jogi álláspontja, miszerint a Ptk. 344. § (1) bekezdése, illetve 339. § (1) bekezdése alapján a kereset nem megalapozott. A felperes vitatta, hogy bármilyen jogi akadálya lenne annak, hogy a szerződésszegésből eredő kártérítési igény szerződő féllel szembeni érvényesítése helyett, szerződésen kívül okozott kártérítés jogcímén fellépjen az alperessel szemben, az annak alkalmazottja által okozott kár megtérítése érdekében. Hangsúlyozta, éppen a csalárdul eljáró személyek tették lehetővé a romániai cég szerződésszegését.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a támadott határozatot a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt

okok miatt nem jogszabálysértő az alábbiakra tekintettel.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperes és a perben nem álló romániai cég - érvénytelenségi okra hivatkozással utóbb egyik fél által sem megtámadott - érvényes adásvételi szerződést kötött a perbeli búza eladására. A vevő a vételár kifizetését követően az áruról rendelkezett. Közölte a felperessel, hogy azt - a közöttük létrejött megállapodás szerint, az eladó telephelyén történő mennyiségi és minőségi átvétel érdekében - mely rendszámmal megjelölt járművekre kéri felrakatni. A búza ily módon való átadásával a felperes a Ptk. 365. § (1) bekezdés értelmében fennállt birtokba adási, a vevő az átvételi kötelezettségét teljesítette. Nem tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli áru feletti felperesi tulajdonjog megszűnt, az a romániai cégre átszállt. A jogerős ítélet emiatt nem sérti a felperes által hivatkozott, a tulajdonjog átruházással történő megszerzésére vonatkozó Ptk. 117. § (1) bekezdésének, illetve a nem tulajdonostól való tulajdonjogszerzésre irányadó Ptk. 118. § (1) bekezdésének szabályait.

A felperes keresete alapján a perben eldöntendő elsődleges jogkérdés az volt, hogy maga az alperes, illetve alkalmazottja a munkaviszonyával összefüggésben, más személyekkel együttműködve, azokkal közösen okozott-e jogellenesen, felróható magatartásával kárt az alperessel szerződéses jogviszonyban nem álló felperesnek, és emiatt terheli-e helytállási kötelezettség az alperest a Ptk. 344. § (1) bekezdése, a Ptk. 348. § (1) bekezdése, illetve a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tények bizonyítása a felperest terhelte. Kétséget kizáróan azonban nem tudta bizonyítani sem az alperes, sem az alperesi alkalmazott közreműködését a keresettel érvényesíteni kívánt kárának keletkezésében. A felperes által hivatkozott, más ügyletekre vonatkozó körülmények erre nem voltak alkalmasak, figyelemmel arra is, hogy az azokban résztvevő személyekkel ellentétben, az alperesi alkalmazottal szemben akár csalás, akár okirat hamisítás miatt nem indult eljárás.

A Kúria a másodfokú bíróság jogi álláspontjával egyezően úgy ítélte, a felperes állított kára és az alperes, illetve alkalmazottjának a per tárgyává tett magatartása között a kártérítési felelősség megállapításához szükséges ok-okozati összefüggés nem áll fenn.

A felperesi kár abból származott, hogy a perbeli termék Romániába történő kiszállítása a román vevő saját elhatározása alapján, annak szerződésszegő magatartása miatt, elmaradt. Így a felperest az Áfa megfizetésének kötelezettsége terhelte. Az alperes azon magatartása, hogy a búza megvételével - a felperes állítása szerint

- közvetve lehetővé tette, hogy a román vevő az árut megszerezve, azt Romániába való kiszállítás helyett, belföldön értékesítse, az alperes kártérítési felelősségének megállapítására az adott tényállás mellett nem alkalmas. Az alperes rosszhiszemű eljárása a per tárgyat képező ügylet kapcsán bizonyítást nem nyert.

A Kúria egyet értett ezért a másodfokú bírósággal abban, hogy a kártérítési felelősséget megalapozó közvetlen ok-okozati kapcsolat a felperesi vagyoncsökkenés és a romániai cég szerződésszegése között nyert csak - kétséget kizáróan - bizonyítást. A felperes emiatt a kárát nem háríthatja át arra az alperesi cégre, amely az általa kötött adásvételi szerződés alapján a vételárat - szabályszerűen - Áfa-val terhelten megfizette. A jogerős ítélet nem sérti ezért a Ptk. 348. § (1) bekezdését, a Ptk. 344. § (1) bekezdését és a Ptk. 339. § (1) bekezdését sem.

A Kúria emiatt, a kifejtett indokolással, a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

A felperes köteles az alperes jelen eljárással felmerült jogi képviselési munkadíjból álló költségét megtéríteni eredménytelen felülvizsgálati kérelmére tekintettel, a Pp. 270. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. A Kúria ennek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (2) bekezdés a) pontja, illetve (5) és (6) bekezdése alapján, az alperesi jogi képviselő által kifejtett munkával arányosan határozta meg.

Budapest, 2015. október 20.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Afra Judit
tisztviselő